

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра всесвітньої історії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри всесвітньої історії

Ігор ОПРЯ

26 серпня 2026 р.

Зі змінами:

18 вересня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ООК 10 ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ СУЧАСНОГО СВІТУ

для підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
за освітньо-професійною програмою *Політологія*
спеціальності *С2 Політологія*
галузі знань *С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини*

мова навчання *українська*

2026-2027 навчальний рік

Розробник програми: Ігор ОПРЯ, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії

Розробник програми:

Ігор ОПРЯ, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії

Затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол № 8 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри Ігор ОПРЯ

Зі змінами:

Протокол № 9 від 18 вересня 2026 року

Завідувач кафедри Ігор ОПРЯ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Ольга ВІННІЧУК

Зміст робочої програми

1. Мета вивчення освітнього компоненту «Політична історія сучасного світу» – полягає у вивченні та глибокому засвоєнні студентами процесу політичного та соціально-економічного розвитку провідних країн світу від початку XX ст. до сьогодення. Досить широкі хронологічні та географічні межі у поєднанні з обмеженим обсягом часу на вивчення матеріалу визначили зміст курсу. Основна увага приділена ключовим подіям політичної історії, які справили істотний вплив на державотворчі процеси, визначили вектори сучасного поступу окремих країн. Значне місце у навчальному курсі займають питання політичного устрою країн, рушійних сил в історії, взаємодії різних факторів у історичному процесі, міжнародні відносини.

Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	1	1
Семестр вивчення	1	1
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальний обсяг годин	120	120
Кількість годин навчальних занять	48	14
Лекційні заняття	28	8
Практичні заняття	-	-
Семінарські заняття	20	6
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	72	106
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

3. Статус дисципліни. Навчальна дисципліна «Політична історія сучасного світу» належить до обов'язкових освітніх компонентів професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни: Оскільки дисципліна вивчається у першому семестрі на першому курсі, то передумовами для її вивчення є загальні знання студентів, отримані у школі чи коледжах при здобутті середньої освіти.

5. Програмні компетентності навчання.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 02. Здатність спілкуватися іноземною мовою;

ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК 04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності);

ЗК 05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК 06. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, культури та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК):

СК 01. Здатність використовувати категорійно-поняттєвий та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки;

СК 02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки;

СК 03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах;

СК 04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності;

СК 05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів,

владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування;

СК 06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні;

СК 07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності;

СК 08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу;

СК 09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців;

СК 10. Здатність аналізувати PR-стратегії та кампанії, застосовувати на практиці технології PR у сфері політики;

СК 12. Здатність до розробки та реалізації проєктів у професійній діяльності із застосуванням сучасного інструментарію.

6. Очікувані результати навчання:

Програмні результати навчання:

ПРН 07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.

ПРН 09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

ПРН 10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- перебіг основних політичних подій сучасного світу;
- основних політичних діячів, котрі керували чи керують країнами сучасного світу;
- класифікацію сучасних країн світу за рисами політичного режиму, державного устрою;
- історичні факти політичного розвитку провідних країн світу;
- причинно-наслідкові зв'язки подій та історичних процесів сучасного світу.

вміти:

- аналізувати політичні події сучасного світу;

- формувати власне бачення на політичні події та процеси сучасного світу;
- встановлювати взаємозв'язок між окремими подіями політичної історії;
- визначати причинно-наслідкові зв'язки політичної історії сучасного світу;
- виявляти мотивацію тих чи інших державних діячів, політиків у прийнятті рішень;
- прогнозувати розвиток політичних подій на основі наявної інформації та тенденцій розвитку політичної історії.

7. Методи навчання. Словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з першоджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернет-публікаціями та матеріалами вебсайтів, створення й демонстрування презентацій; технології дистанційного навчання.

8. Засоби діагностики результатів навчання. Опитування, оцінювання роботи на семінарських заняттях, тести, самостійна робота, модульна контрольна робота, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Разом	У тому числі		
		Лекційні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль №1				
Політичний, економічний та соціальний розвиток світу у кінці XIX – першій половині XX ст. (до 1945 р.)				
Тема 1. Вступ. Тенденції політичного та економічного розвитку провідних країн світу в кінці XIX – на початку XX ст.	2	2		
Тема 2. Міжнародні	2	2		

відносини у кінці XIX – на початку XX ст.				
Тема 3. Перша світова війна. Причини, хід, наслідки.	6			6
Тема 4. Росія в період революції 1917 р. та громадянської війни.	2	2		
Тема 5. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин у 20-х рр. XX ст.	2		2	
Тема 6. Суспільно-політичні рухи у 1918 – 1939 рр.	2		2	
Тема 7. Політичний та економічний розвиток США у міжвоєнний період.	2	2		
Тема 8. Політичний та економічний розвиток Великої Британії та Франції у міжвоєнний період.	2	2		
Тема 9. Формування тоталітарної системи державного устрою в СРСР у 20-30-х рр. XX ст.	2		2	
Тема 10. Політичний та економічний розвиток Німеччини, Італії та Іспанії у міжвоєнний період.	2	2		
Тема 11. Національна революція 1918-1923 рр. у Туреччині. Розвиток республіки у міжвоєнний період.	6			6
Тема 12. Політичний та економічний розвиток Японії між двома світовими війнами. Особливості фашизації країни.	6			6
Тема 13. Політичний та	6			6

економічний розвиток Індії між двома світовими війнами.				
Тема 14. Політичний та економічний розвиток країн Латинської Америки у міжвоєнний період.	6			6
Тема 15. Агресивні акції фашистських держав у 1935 – 1939 рр.	2		2	
Тема 16. Політична криза в Європі напередодні Другої світової війни (1939 р.).	2	2		
Тема 17. Друга Світова війна (причини і початок).	6			6
Тема 18. Друга Світова війна (Корінний перелом і поразка Німеччини та її союзників).	6			6
Разом за змістовим модулем 1	64	14	8	42
Змістовий модуль 2 Політичний, економічний та соціальний розвиток світу у 1945 р. – перші десятиліття ХХІ ст.				
Тема 1. «Холодна війна» як форма протистояння двох світів демократії й тоталітаризму.	2	2		
Тема 2. Політичні та економічні проблеми післявоєнного світу.	2		2	
Тема 3. Німецька проблема у повоєнний період.	2		2	
Тема 4. Політичний та економічний розвиток США у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.	2	2		
Тема 5. СРСР у післявоєнні часи. Доба «застою».	2	2		
Тема 6. Розпад СРСР. Утворення незалежних	2	2		

держав.				
Тема 7. Політичний та економічний розвиток Великобританії у другій половині XX – на початку XXI ст.	6			6
Тема 8. Політичний та економічний розвиток Франції у другій половині XX – на початку XXI ст.	6			6
Тема 9. Країни Центральної та Південно-Східної Європи в системі соціалізму.	2		2	
Тема 10. Утвердження тоталітарного режиму у Китаї та його криза.	2		2	
Тема 11. Реформи у Китаї: успіхи і проблеми (1978 – початок XXI ст.).	6			6
Тема 12. Політичний та економічний розвиток Японії у другій половині XX – на початку XXI ст.	6			6
Тема 13. Політичний та економічний розвиток Індії у другій половині XX – на початку XXI ст.	6			6
Тема 14. Близькосхідна криза та шляхи її врегулювання (друга половина 40-х рр. XX ст. початок XXI ст.).	2		2	
Тема 15. Країни Латинської Америки у другій половині XX – на початку XXI ст.	2	2		
Тема 16. Ісламський фундаменталізм та його небезпека.	2	2		
Тема 17. Світ у перші десятиліття XXI ст.	2	2		
Тема 18. Формування	2		2	

нового світового порядку.				
Разом за змістовим модулем 2	56	14	12	30
Разом годин	120	28	20	72

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Разом	У тому числі		
		Лекційні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль №1				
Політичний, економічний та соціальний розвиток світу у кінці XIX – першій половині XX ст. (до 1945 р.)				
Тема 1. Вступ. Тенденції політичного та економічного розвитку провідних країн світу в кінці XIX – на початку XX ст.	2			2
Тема 2. Міжнародні відносини у кінці XIX – на початку XX ст.	2			2
Тема 3. Перша світова війна. Причини, хід, наслідки.	6			6
Тема 4. Росія в період революції 1917 р. та громадянської війни.	2			2
Тема 5. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин у 20-х рр. XX ст.	2			2
Тема 6. Суспільно-політичні рухи у 1918 – 1939 рр.	2		2	

Тема 7. Політичний та економічний розвиток США у міжвоєнний період.	2	2		
Тема 8. Політичний та економічний розвиток Великої Британії та Франції у міжвоєнний період.	2			2
Тема 9. Формування тоталітарної системи державного устрою в СРСР у 20-30-х рр. XX ст.	2			2
Тема 10. Політичний та економічний розвиток Німеччини, Італії та Іспанії у міжвоєнний період.	2	2		
Тема 11. Національна революція 1918-1923 рр. у Туреччині. Розвиток республіки у міжвоєнний період.	6			6
Тема 12. Політичний та економічний розвиток Японії між двома світовими війнами. Особливості фашизації країни.	6			6
Тема 13. Політичний та економічний розвиток Індії між двома світовими війнами.	6			6
Тема 14. Політичний та економічний розвиток країн Латинської Америки у міжвоєнний період.	6			6
Тема 15. Агресивні акції фашистських держав у 1935 – 1939 рр.	2			2
Тема 16. Політична криза в Європі напередодні Другої світової війни (1939 р.).	2			2
Тема 17. Друга Світова війна (причини і початок).	6			6

Тема 18. Друга Світова війна (Корінний перелом і поразка Німеччини та її союзників).	6			6
Разом за змістовим модулем 1	64	4	2	58
Змістовий модуль 2 Політичний, економічний та соціальний розвиток світу у 1945 р. – перші десятиліття ХХІ ст.				
Тема 1. «Холодна війна» як форма протистояння двох світів демократії й тоталітаризму.	2			2
Тема 2. Політичні та економічні проблеми післявоєнного світу.	2			2
Тема 3. Німецька проблема у повоєнний період.	2			2
Тема 4. Політичний та економічний розвиток США у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.	2	2		
Тема 5. СРСР у післявоєнні часи. Доба «застою».	2			2
Тема 6. Розпад СРСР. Утворення незалежних держав.	2			2
Тема 7. Політичний та економічний розвиток Великобританії у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.	6			6
Тема 8. Політичний та економічний розвиток Франції у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.	6			6
Тема 9. Країни Центральної та Південно-Східної Європи в системі соціалізму.	2		2	
Тема 10. Утвердження тоталітарного режиму у	2			2

Китаї та його криза.				
Тема 11. Реформи у Китаї: успіхи і проблеми (1978 – початок ХХІ ст.).	6			6
Тема 12. Політичний та економічний розвиток Японії у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.	6			6
Тема 13. Політичний та економічний розвиток Індії у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.	6			6
Тема 14. Близькосхідна криза та шляхи її врегулювання (друга половина 40-х рр. ХХ ст. початок ХХІ ст.).	2			2
Тема 15. Країни Латинської Америки у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.	2	2		
Тема 16. Ісламський фундаменталізм та його небезпека.	2			2
Тема 17. Світ у перші десятиліття ХХІ ст.	2			2
Тема 18. Формування нового світового порядку.	2		2	
Разом за змістовим модулем 2	56	4	4	48
Разом годин	120	8	6	106

10. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, виконанні практичних завдань, а також у формі тестування та ін. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Формою підсумкового контролю є екзамен.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	40 балів	100 балів
20 балів	30 балів	10 балів		

Критерії оцінювання семінарського заняття.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на семінарських заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач порушує

		принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічний дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити

		прикладі на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо- професійни й)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проводиться у формі письмової відповіді на заздалегідь запропоновані питання з навчальної дисципліни. Модульна контрольна робота складається з трьох питань, відповідь на кожне з яких оцінюється максимум у 10 балів. Відповідно максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 30 балів. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити не менше 18 балів, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

При оцінюванні відповіді на кожне питання застосовуються такі критерії:

10 балів – відповідь на питання повна, ґрунтовна, аргументована, студент

досконало орієнтується в навчальному матеріалі, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни, вміє аналізувати різні концепції, робить аргументовані висновки, демонструє власне бачення проблеми й шляхів її розв'язання;

8-9 балів – відповідь на питання загалом вірна, студент орієнтується в навчальному матеріалі, втім у відповіді зустрічаються незначні помилки чи неточності;

6-7 балів – відповідь на питання часткова, неповна, втім студент демонструє обізнаність із загальними питаннями навчальної дисципліни та виявляє окремі елементи самостійного мислення;

0-5 балів – відповідь уривчаста, логічно незв'язана, має грубі помилки, або ж відповідь відсутня взагалі.

Критерії оцінювання самостійної роботи (аналітичні завдання, співбесіда)

Відповідь оцінюється у 10 балів, якщо: студент демонструє високий рівень знань та усвідомлення опрацьованого матеріалу, висловлює власну точку зору стосовно питань, які є предметом обговорення. Відповідь повна, аргументована, логічна.

Відповідь оцінюється у 8-9 балів, якщо: студент демонструє середній або вище середнього рівень знань та усвідомлення опрацьованого матеріалу, з труднощами висловлює власну точку зору стосовно питань, які є предметом обговорення. Відповідь не повна, має прогалини в аргументації.

Відповідь оцінюється у 6-7 балів, якщо: студент демонструє середній або нижче середнього рівень знань та усвідомлення опрацьованого матеріалу, з труднощами може висловити власну точку зору стосовно питань, які є предметом обговорення. Відповідь не повна, та недостатньо аргументована, містить логічні помилки.

Відповідь оцінюється у 0-5 балів, якщо: студент не може продемонструвати хоча б мінімальні знання з опрацьованого матеріалу, не може висловити власну точку зору стосовно питань, які є предметом обговорення. Відповідь неповна, неаргументована, нелогічна, або відсутня взагалі.

Екзамен (40 балів)

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях; не виконав або виконав МКР, завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Здобувачі вищої освіти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до екзамену.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за

результатами поточного контролю, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком навчального процесу.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі екзамену, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

Екзамен проводиться у формі усного або письмового опитування за питаннями екзаменаційного білета. Білет іспиту складається з трьох питань.

Відповіді на питання екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв:

високий рівень 36-40 б.	Здобувач виявляє глибокі фундаментальні знання теорії, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 30-35 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу. Здобувач уміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
середній рівень 24-29 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; викладає матеріал непослідовно. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше як 23 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач неспроможний виконати стандартні завдання навіть після спрямувальних питань викладача. Під час підготовки до

	відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету та з дозволу ректора університету.

12. Політика курсу.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Використання здобувачами вищої освіти в освітньому процесі інструментів ШІ чітко визначено «Положенням про використання штучного інтелекту в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка»,

введено в дію наказом в.о. ректора від 02 вересня 2026 р., № 144-ОД. URL: <https://drive.google.com/file/d/1eDvHgbyZUYojWNwNwkIED66qGDPPpHrB/view>

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідують лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка».

URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Неформальна та інформальна освіта. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Положенням про результати навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти».

URL: <https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

13. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю отримали незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії, яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачу вищої освіти не присвоюють.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)»

(https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/v)

[iew](#)).

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання технічних засобів для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор). Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення відеоконференцій.

15. Рекомендована література.

Основна

1. Іваницька О. П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918-1945): навч. посіб. Київ, 2021. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Ivanytska_Olha/Novitnia_istoriia_krain_Yevropy_ta_Ameryky_1945-2002/
2. Історія сучасного світу: соціально-політична історія XV – XX століть: навч. посіб. / За ред. Ю. А. Горбаня. Київ, 2017.
3. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу. Київ; Ніжин, 2017. URL: <https://ivinas.gov.ua/publikatsiji/novi-nadkhodzhennia-v-biblioteku/suchasna-politychna-istoriia-krain-svitu-2e-vyd-dop-i-pererobl-tvorlova-k-nizhyn-vydavets-pp-lysenko-mm-2017-944-s.html>
4. Applebaum Anne. Autocracy, Inc.: The Dictators Who Want to Run the World. New York: Doubleday, 2024. 224 p.
5. Corbally J.C. The Twentieth-Century World, 1914 to the Present: State of Modernity. 2nd ed. London: Bloomsbury Academic, 2025. 464 p.
6. Plokhly Serhii. The Nuclear Age: An Epic Race for Arms, Power and Survival. London: Allen Lane, 2025. 480 p.
7. Smith Jason W. Global Order in the 21st Century: Power, Politics, and International Relations. Cambridge: Cambridge University Press, 2023. ca. 432 p.

Допоміжна

1. Верменич Я. В. Українсько-російське пограниччя: історичний досвід та сучасні виклики регіонального розвитку / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ, 2023.
2. Внутрішні та зовнішні складові формування зовнішньої політики країн пострадянського простору. К., 2021.
3. Газін В. П., Копилов С. А. Новітня історія країн Європи та Америки (1918 – 1945 рр.) Київ, 2003.
4. Газін В. П., Копилов С. А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945

- 2002 pp.). Київ, 2004.
5. Долинна А., Опря І. Еволюція американської зовнішньої політики в Сирії та Україні: трансформації ХХІ століття. *Вісник науки та освіти*. 2025. № 10(40). С. 2647-2655. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-2647-2655](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-2647-2655)
  6. Долинна А., Опря І. Культурна дипломатія як інструмент формування позитивного іміджу України у світі. *Вісник факультету історії і міжнародних відносин: збірник наукових праць*. Випуск 23 / Відповід. ред. О. А. Мельничук. Вінниця: ВДПУ, 2025. С. 89-93. URL: <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/15800>
  7. Історія міжнародних відносин і зовнішньої політики. ХХ – початок ХХІ ст.: навч. посіб. / В. Ф. Салабай, І. Д. Дудко, М. В. Борисенко, М. П. Чуб. Київ, 2008.
  8. Капітоненко М. Г. Міжнародні конфлікти: навч. посібник. Київ, 2009.
  9. Колесник І. Глобальна історія. Історія понять. Київ, 2022.
  10. Конфронтація та співробітництво в міжнародних відносинах: теорія і практика: збірник наукових праць / За заг. ред. канд. іст. наук, доц. С.В. Толстова. Київ, 2023.
  11. Мицик Л. М., Кузьменко Ю. В. Новітня історія країн Європи та Америки (1918 – 2007). Київ, 2008.
  12. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918 – 1945): навч. посіб. Львів, 2005.
  13. Опря І. А. Роль армії у політичному житті країн Латинської Америки у ХХ ст. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів*. Кам'янець-Подільський, 2023. Вип. 22. С. 57-60. URL: <https://drive.google.com/file/d/1I0jiuQiDjWTGBBMMe9YW993nj8QwOWio/view>
  14. Опря І. А., Опря Б. О., Буторіна В. Б. На шляху до нової людини: туристичне дозвілля в Третньому рейху і моделювання ідеального громадянина. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 9(39). С. 979-990. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-9\(39\)-979-990](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-9(39)-979-990)
  15. Орлова Т. Вивчення сучасної політичної історії країн світу – важливий напрямок підготовки майбутніх міжнародників, політологів, істориків. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*. 2013. Вип. 1. С. 46-47.
  16. Орлова Т. Основні тенденції політичного розвитку світу на межі тисячоліть. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. Київ, 2013. Вип. 75 (8).
  17. Особливості демонтажу тоталітарного спадку пострадянських країн у 1990-х роках. Київ, 2022.

18. Проблема історичної пам'яті у всесвітньо-історичному дискурсі (1945–2015 рр.). Київ, 2021.
19. Проблеми війни і миру в історії країн світу: збірник наукових праць. Київ, 2021.
20. Сич О. Демократичний досвід Веймарської Німеччини. Суспільно-політична історія країн Європи в XX столітті. Чернівці, 2011.
21. Сич О. Історія західного суспільства міжвоєнний період (1919–1939 рр.): навч. посіб. Чернівці, 2013.
22. Сич О. Історія країн Західної Європи в міжвоєнний період (1918 – 1939 рр.). Чернівці, 2004.
23. Снайдер Т. Криваві землі. Європа між Гітлером та Сталіним. Київ, 2018.
24. Сокирська В. В. Новітня історія країн Європи та Америки: Навч. посібник. Умань, 2010.
25. Тенденції міжнародних відносин та проблеми європейської безпеки. Київ, 2019.
26. Трансформаційні перетворення у країнах пострадянського простору: проблеми та виклики. Науково-аналітична доповідь. А.І. Кудряченко (кер. авт. колективу), В.В. Солошенко, О.Ф. Деменко, Т.О. Метельова, П.Ф. Вознюк [та ін.]. Київ: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2021.
27. Троян С. С., Постоловський Р. М., Федорак В. Ф. Світ на зламі епох: історія кінця XIX – середини XX ст.: навчальний посібник. Київ, 2000.
28. Чекаленко Л.Д. Публічна історія: виклики XXI століття. Київ, 2021.
29. Якубова Л. Д. Рашизм: Звір з безодні / НАН України. Інститут історії України. Київ, 2023.
30. Bevins Vincent. If We Burn: The Mass Protest Decade and the Missing Revolution. New York: PublicAffairs, 2023. 337 p.
31. Fukuyama Francis. Liberalism and Its Discontents. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2022. 160 p.
32. Mishra Pankaj. Age of Anger: A History of the Present. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2021. 320 p.
33. Tooze Adam. Crashed: How a Decade of Financial Crises Changed the World. New York: Viking, 2020. 672 p.
34. Westad Odd Arne. The Cold War: A World History. New York: Basic Books, 2023. 400 p.

16. Інформаційні ресурси.

1. Бібліотека Центру Митрополита Шептицького. URL: <https://center.ucu.edu.ua/pro-tsentr/>
2. Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України. URL: <https://ivinas.gov.ua/>

3. Інститут історії України Національної академії наук України. URL: <https://ivinas.gov.ua/>
4. Кафедра всесвітньої історії Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. URL: <https://kvi.kpnu.edu.ua/>
5. Львівська національна бібліотека України імені Василя Стефаника. URL: <https://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/golovna2/>
6. Наукова бібліотека Львівського університету імені Франка. URL: <https://www.lnulibrary.lviv.ua/>
7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
8. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>
9. Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua>